

Lásd a publikáció vitáit, statisztikáit és szerzői profileket a következő címen: <https://www.researchgate.net/publication/271076686>

Probléma-e a "bírák általi uralom" az Európai Unióban?

Konferenciadokumentum - 2013. január

DOI: 10.13140/2.1.1365.0246

SZITÁCIÓK

0

1 szerző:

Tamar Burduli

GeoWel Research

6 PUBLIKÁCIÓS HIVATKOZÁSOK

NÉZZE MEG AZ
ADATLAPOT

E kiadvány néhány szerzője szintén dolgozik ezeken a kapcsolódó projekteken:

Master Thesis [Projekt megtekintése](#)

EURÓPAI FŐISKOLA

NATOLIN CAMPUS

EURÓPAI INTERDISZCIPLINÁRIS TANULMÁNYOK

*VAN-E PROBLÉMA A "BÍRÁK ÁLTALI URALKODÁS" PROBLÉMÁJÁVAL AZ
EURÓPAI UNIÓBAN?*

Tamar Burduli

által bemutatott

tanulmány

*az Európai Unió politikája és szakpolitikai
esetében*

2013-2014-es tanév

Szószám (lábjegyzetekkel): 3470

Bevezetés

Az "integráció motorjának"¹ tekintett Európai Bíróságot kritika érte, hogy a jognak köszönhetően túl nagy hatalomra tett szert az Európai Unió más intézményeihez képest. Egyesek azzal érvelnek, hogy az Európai Bíróság nem választott bírái egyre befolyásosabb szereplőivé váltak az uniós döntéshozatalnak az Unió más intézményeinek képviselőivel szemben. Következésképpen a szkeptikusok egy része aggódhat a bírák növekvő hatalma miatt, és attól tarthat, hogy az EU hosszú távon kritarchikus közösséggé válik.

Ahhoz, hogy megértsük, miért érvelhetnek egyesek azzal, hogy az Európai Bíróság bírái az uniós közösség "uralkodóivá" váltak vagy válnak, elengedhetetlen, hogy elemezzük az érvelés mögött meghúzódó okokat. Ezért a következő írás az Európai Bíróság hatalmának azon forrásait tárgyalja, amelyek az említett "félelem" eredetét adják:

1. Autonómia és hatóság
2. Alkotmányozás és szerződésértelmezési hatáskör
3. Az Európai Bíróság és a tagállamok

1. Autonómia és hatóság

Először is, az Európai Bíróság a bővítés révén kiterjesztette hatáskörét, és ma már 28 tagállamot és valamivel több mint 507 millió polgárt² számlál, akiket jogilag kötnék az Európai Bíróság ítéletei, és a kettő közötti ütközés esetén az uniós jogot a nemzeti joggal szemben tiszteletben kell tartaniuk. A bíróság továbbá bírósági felülvizsgálati joggal rendelkezik a nemzetek feletti uniós intézményeknek az uniós szerződéseknek való megfelelését illetően. A tagállamok nemzeti bíróságai által gyakran alkalmazott előzetes döntéshozatali eljárás szintén növeli az Európai Bíróság tekintélyét. A oldalon 2011

---

¹ Renaud Dehousse, *Az Európai Bíróság. The Politics of Judicial Integration*, Palgrave Macmillan, London, 1998, 74. o.; Mark A. Pollack, *The Engines of European Integration, Delegation, Agency and Agenda-Setting in the EU*, Oxford University Press, Oxford, 2003, 19. o.; 390.

² *Népesség* 142013. január1, június. Elérhető a következő címen:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tps00001>, (megtekintve 2013.11.01-én).

az ilyen ügyek száma az egész év során a bíróság által kezelt ügyek 638 között 338 volt.³

Az utóbbi időben az Európai Bíróságot azzal vádolták, hogy a politikaalkotás révén egyre nagyobb hatalomra tesz szert, és elveszíti eredeti célját.⁴ Damian Chalmers, a London School of Economics uniós joggal foglalkozó professzora szerint 2012-ben az Európai Bíróság hatásköre kibővült azáltal, hogy az államháztartások megnyirbálására is több lehetőséget kapott, ami nem tartozik a bíróságok szokásos hatáskörébe.⁵ A 25 tagállam által aláírt "fiskális paktum" vagy a gazdasági és monetáris unió stabilitásáról, koordinációjáról és kormányzásáról szóló szerződés előírja, hogy az uniós országok költségvetésének kiegyensúlyozottnak kell lennie, ami azt jelenti, hogy a strukturális államháztartási hiány nem haladhatja meg a nominális GDP 0,5%-át. A szabály be nem tartása és a nemzeti jogrendszerükben való átültetésének elmulasztása esetén az Európai Bíróság legfeljebb a GDP 0,1%-ának megfelelő összegű bírságot szabhat ki.⁶

Ami az autonómiát illeti, ha megnézzük az EU más szerveit, az Európai Parlament, a Miniszterek Tanácsa és a Bizottság nagymértékben függnek egymástól, az egyes intézmények döntéshozatali eljárása jogilag megköveteli a többi intézmény döntéshozatali eljárásában való részvételt. A Lisszaboni Szerződés értelmében például a Bizottság szakpolitikai kezdeményezési hatásköre megmarad, bár a Parlament kérésére indokolással ellátott véleményt kell adnia az EP-nek, ha nem kezdeményez jogalkotást.⁷ Az EUMSZ 68. cikke a Tanácsot hatalmazza fel arra, hogy "meghatározza a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségen belüli jogalkotási és operatív tervezés stratégiai iránymutatásait".⁸ Az Európai Bíróság azonban - célja és hatásköre miatt is - inkább független szervként működik. A tagállamokkal és/vagy az uniós intézményekkel kapcsolatos ügyek az Európai Bíróság elé kerülnek, amely az ítélelhozatal tekintetében az említett intézményektől függetlenül jár el. Ennek alapján az érintettek közül az Európai Bíróság

---

³Igazságügyi hatókör: november-december 2012. Elérhető:

<http://www.worldaffairsjournal.org/article/judicial-reach-ever-expanding-european-court-justice>,
(megtekintve 2013.11.01-én).

⁴Az Európai Bíróság a Stabilitási, Koordinációs és Kormányzási Szerződés végrehajtójaként hatalmas új hatásköröket kapott. Igazságszolgáltatási intézményként elért eredményeit azonban kevésbé vizsgálták, 2012. március 7. Elérhető: <http://blogs.lse.ac.uk/europpblog/2012/03/07/european-court-of-justice-enforcer/>,
(megtekintve 2013.11.01-én).

⁵Ibid.

⁶2013. január 1-jén hatályba lépett adóügyi egyezmény, 2013. január 1. Elérhető: <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/fiscal-compact-enters-into-force-on-1-january-2013?lang=en> (megtekintve 2013.11.01-én).

⁷Az Európai Unió intézményi erőegyensúlya a Lisszaboni Szerződés után, 2010. szeptember 17. Elérhető: http://ec.europa.eu/education/jean-monnet/doc/ecsa10/monarb_en.pdf, (megtekintve 2013.11.02-án).

⁸Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata, 2008. május 9., Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 115/47.

növekvő hatalom, az uniós intézmények magasabb szintű képviselői, azaz a biztosok, az Európai Parlament tagjai és a Tanácsban az államfők lehetnek, akiknek fő gondja az lenne, hogy elveszítik tekintélyüket az uniós hatalmi egyensúlyban, különösen, ha figyelembe vesszük a folyamatban lévő vitákat arról, hogy e három intézmény közül melyik a leghatalmasabb, vagy hogy van-e intézményi egyensúly. Az Európai Parlament számára ez még fájdalmasabbnak tűnik, mivel a Lisszaboni Szerződés több mint 40 új jogalkotási hatáskörrel ruházta fel, több mint 40 új jogalkotási területtel, a Miniszterek Tanácsával együttdöntési eljárás keretében.⁹ Bár az Európai Bíróság hatásköre egyértelműen az igazságszolgáltatási jellemzők körül forog, a tagállami nemzeti és az uniós jogszabályok közötti jogszabálysértés vagy konfliktus esetén az Európai Bíróság az, aki döntést, ítéletet vagy szankciót hoz. Következésképpen az Európai Bíróság úgy jelenik meg, mint aki a végső szót mondja ki, vagyis a bírói aktivizmus révén magasabb hatalommal vagy tekintéllyel rendelkezik.

A közvélemény véleménye megoszlik továbbá a jogállamiságnak az Európai Bíróság általi fenntartásáról. A neofunkcionalisták úgy vélik, hogy a jog és a politika szétválasztása az Európai Bíróság tevékenységében autonómiát, tekintélyt és hatalmat ad neki, hogy a tagállamok érdekeivel szemben cselekedjen.¹⁰ Karen Alter szerint ez a szervezet jogi jellegéből fakad.¹¹ A neorealisták azonban azzal érvelnek, hogy az EB nem képes ezt a hatalmat gyakorolni, mert a tagállamoknak vannak eszközeik a bíróság ellenőrzésére, azaz a bíróság nem tud önző módon a nagy tagországok érdekeivel szemben fellépni. Következésképpen úgy vélik, hogy az EB a tagállamok ügynökeként jelenik meg.¹²

Emellett a Van Gend en Loos-ügyben a közvetlen hatály bevezetése¹³ és a Costa kontra ENEL-ügyben¹⁴ az uniós jog elsőbbségének (azaz elsőbbségének) megállapítása a tagállamok nemzeti jogaival szemben a kettő közötti ütközés esetén megalapozta az Európai Bíróság autonómiájának kialakulását. Ez viszont az 1990-es években ismét megerősödött.

---

⁹Az Európai Parlament és a Lisszaboni Szerződés. Elérhető:

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>, (megtekintve 2013.11.01-én).

¹⁰Az Európai Bíróság: A tagállamok ügynöke? 2011. április 28. Elérhető: <http://www.e-ir.info/2011/04/28/the-european-court-of-justice-an-agent-of-member-states/>, (megtekintve: 2013.11.02.)

¹¹Karen J. Alter, "Kik a "szerződés urai"? Az európai kormányok és az Európai Bíróság", in: *International Organization*, Vol. 52, No. 1, 1998, p. 121.

¹²Ibid; Geoffrey Garrett & Barry Weingast, "Ideas, Interests, and Institutions: In: "Az EK belső piacának megteremtése", in: J Goldstein & R.Keohane (szerk.), *Ideas and Foreign Policy*, Cornell University Press, Ithaca, 1993, 173-206. o., Cornell University Press, Ithaca, 1993.

¹³Bíróság 26/62. sz. ügy, Van Gend & Loos kontra Nederlandse Administratie der Belastingen, EBHT 1963. 1.

¹⁴Bíróság 6/64. sz. Costa kontra ENEL ügy [1964] EBHT 1964. 585.

a Közösség nemzetközi szerződéssel¹⁵ való kötelezésének lehetőségéről. Az Európai Bíróság hatásköre belső és külső szinten egyaránt kiterjed, és egyre nagyobb hatáskörrel és hatáskörrel rendelkezik, hogy az EU nevében döntsön nemzetközi ügyekben. Ez egyrészt korlátozhatja a harmadik országokkal való együttműködés szintjét, másrészt pedig az Európai Unió politikáinak (például a belső piacnak) az őrzőjeként is felléphet. Amikor azonban "a Bíróság megvédi az EU-t a nemzetközi jog normatív hatásától, akkor ezt az EU autonómiája, az EU fokozatos alkotmányozásának alapköve iránti (kimondott vagy kimondatlan) aggodalomból teszi".¹⁶ Bár ez a részlet az alkotmányozás mellett érvel az Európai Bíróság azon nagyobb célja mellett, hogy vigyázzon az EU autonómiájára, ez a pusztán tevékenység állítólag katalizálja magának a Bíróságnak a tevékenységét.

Hozzá kell tenni, hogy az EB nagymértékben védve van a saját "bírói bírósági mechanizmusaitól", ami azt¹⁷ jelenti, hogy védve van a jogsértésektől vagy szankcióktól, és nincs közvetlen, azonnali felsőbb hatóság.

2. Alkotmányozás és szerződésértelmezési hatáskör

Az Európai Bíróság hozzájárulása az EU alkotmányozásához nagymértékben elismert.¹⁸ A viták főként a folyamat teleológiai magyarázatára, különösen az uniós szerződések értelmezésére vonatkoznak a fent említett EB-ügyekben. Ezek az elméletek megpróbálják elemezni, hogy a tagállamok miért fogadják el a szerződések szuverenitását a nemzeti joggal szemben, más szóval, hogy mi az oka annak, hogy a tagállamok integrációpárti megközelítéseket alkalmaznak.

A funkcionalisták szerint az Európai Bíróság legitimitása abban rejlik, hogy a jog és a politika elválaszthatatlan egymástól¹⁹, ami megnehezíti a politikusok számára, hogy megkérdőjelezzék a Bíróság ítéleteit²⁰: "a névlegesen semleges jogelvek bírói alkalmazása "elfedi" a bírói döntések politikai jellegét, legitimitást biztosít a bírácoknak, és "megvédi" őket a politikai befolyástól.

---

¹⁵Az Európai Bíróság 1/91 EGT-megállapodásról szóló véleménye [1991] EBHT I-6079.

¹⁶Jan Willem van Rossem, "Az uniós jog autonómiája: in: R. A. Wessel & S. Blockman (szerk.), *Az autonómia és a függőség között. The EU Legal Order under the Influence of International Organisations*", Springer, New York City, 2013, 12-45. o.

¹⁷R. Daniel Kelemen, "A bírói függetlenség politikai alapjai az Európai Unióban", in: *Journal of European Public Policy*, Vol. 19, No. 1, 2012, pp. 43-58.

¹⁸Thomas Christiansen & Christine Reh, *Constitutionalizing the European Union*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2009, p. 114.

¹⁹Joseph Weiler, "Európa átalakulása", in: *Yale Law Journal*, Vol. 100, No. 8, 1991, pp. 2403-2483. ²⁰Anne-Marie Burley & Walter Mattli, "Europe before the Court", in: Anne-Marie Burley & Walter Mattli, "Europe before the Court" (Európa a Bíróság előtt): *Nemzetközi Szervezet*, 47. kötet, 1. szám, 41-76. oldal.1993,

kritika"²¹. Míg a neofunkcionalisták a jog általi integrációban hisznek, addig a racionalisták a bírói aktivizmusban, ahol az EB stratégiai politikai racionalista szereplőként²² jelenik meg, és a legerősebb tagországok érdekei²³ szerint cselekszik. A történeti intézményvédők szerint az EB hatalma természetes és nem tervezett utóhatás volt, amelyet a Szerződés módosításának egyhangúsági feltétele miatt most már problematikus visszafordítani.²⁴

Thomas Christiansen és Christine Reh *Constitutionalizing the European Union* című könyvükben bemutatják, hogy az EU rendszere kétféle politikai változáson ment keresztül: formálisan (kormányközi konferenciák) és informálisan (politikai döntéshozatal). Ezzel egyidejűleg azonban a jogi integráció is aktívan haladt előre.²⁵

Az Európai Bíróság az ítélkezési gyakorlaton keresztül meghatározta az uniós jog jogrendszerét és alapelveit, vagyis alkotmányossá tette az Európai Uniót. A Van Gend en Loos és a Costa kontra ENEL ügyeket a 60-as években a Szerződés cikkeiben a szupremácia kodifikációja követte. Továbbá a Stauder-²⁶, az Internationale Handelsgesellschaft-²⁷, a Nold-²⁸ és a Hauer-ügyek²⁹ a 60-70-es években megalapozták az alapvető jogok jogi elveit, és politikai nyomon követésük a következő nyilatkozatokkal történt: Az európai identitás; az alapvető jogok védelme; és a demokrácia hozzájárultak a koppenhágai kritériumok, az Európai Unióról szóló szerződés 6., 7. és 49. cikkei, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának megalkotásához.³⁰ Időközben a Bíróság fokozatosan kezdte használni az alkotmányos nyelvezetet, és ennek megfelelően 1986-ban a Les Vertes kontra Parlament³¹ ítéletében az Európai Közösséget "jogállamiságon alapuló közösségként említette, amennyiben sem tagállamai, sem intézményei nem kerülhetik el annak felülvizsgálatát, hogy az általuk elfogadott intézkedések összhangban vannak-e az alapvető alkotmányos chartával, a Szerződéssel".³² A Szerződések értelmezésén alapuló ítéletein keresztül az Európai Bíróság az egyik legfontosabb "alkotmányos napirend-meghatározóvá" vált, amit jól szemléltethet az alábbiakról szóló rendelkezés elfogadása is

---

²¹Alter, op. cit., p. 130.

²²Andreas Grimm, "Bírósági értelmezés vagy bírói aktivizmus?: a racionalizmus öröksége az Európai Bíróság tanulmányaiban", in: *Harvard Center for European Studies Working Papers Series*, No. 176, 2010.

²³Geoffrey Garrett, "A jogi integráció politikája az Európai Unióban", in: *Nemzetközi Szervezet*, 49. kötet, 1. szám, 1995, 171-181. o.

²⁴Alter, op. cit., p. 136.

²⁵Christiansen & Reh, op. cit., 61-62. o.

²⁶Bíróság 26/69. sz. Stauder kontra Ulm ügy, [1969] EBHT 419. o.

²⁷EBHT 11/70. sz. Internationale Handelsgesellschaft mbH kontra Einfuhr ügy, [1970] EBHT 1970. 1161.

²⁸Bíróság 4/73. sz. ügy, Nold kontra Bizottság, [1974] EBHT 1974. 491.

²⁹Bíróság 44/79. sz. ügy, Hauer kontra Land Rheinland-Pfalz, [1979] EBHT 3727.

³⁰Ibid. p. 65.

³¹Bíróság 294/83. sz. ügy, Parti Ecologiste "Les Verts" kontra Parlament, [1986] EBHT 1986. 1365.

³²Ibid.

a nemek közötti egyenlőség meghaladja az egyenlő bérezést (TEC141 cikk), ami a Kalanke-ügyben hozott ítélet közvetlen következményeként történt.³³

Az 1/1991. sz. véleményében a Bíróság a Szerződéseket "alkotmányos chartának" nevezte, amelynek alanyai nemcsak a tagállamokat, hanem azok állampolgárait is veszélyeztetik. Ezen események³⁴ egyik politikai utóhatása a 2001-es laekeni nyilatkozat volt, amely az Európa jövőjéről szóló konventet és reformokat szorgalmaz az uniós szervek közötti jobb hatáskörmegosztás és -meghatározás, az eszközök egyszerűsítése, valamint az Unió demokráciájának, átláthatóságának és hatékonyságának növelése érdekében. E kihívások közé tartozik a Bíróság hatásköre, a szerződések egyszerűsítése, az, hogy az Alapjogi Charta a Szerződések részévé váljon-e, és hogy az EK csatlakozzon-e az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez.³⁵ E témák megvitatása elvezet az EU alkotmányos szövegének elfogadásával kapcsolatos dilemmához.³⁶ Emellett, bár a Bíróság jellemzően nem vesz részt a szerződésmódosításokról szóló tárgyalásokon (a Tanács titkársága az, amelyik jogi tanácsadóként jár el), a fent említett egyezménybe megfigyelőként bekerült. A Számvevőszéket a tagállamok delegációi is felkérték, hogy adjon tanácsot bizonyos reformokkal kapcsolatban (pl. a rugalmasság intézményesítésével kapcsolatban 1996-1997), a CFE - Confédération Fiscale Européenne (Európai Adóügyi Szövetség) pedig szakértőként konzultált vele. Ezenkívül véleményeket és ajánlásokat nyújtottak be a kormányközi konferenciáknak, és rendszeresen találkoztak a nizzai kormányközi konferencia képviselőivel. E vélemények és ajánlások egy részét teljesítették, és a legvilágosabb példa erre az Elsőfokú Bíróság létrehozása és a szavazási eljárásuk minősített többségi szavazási eljárásra történő módosítása.³⁷

Az Európai Bíróság alkotmányos szerepe című fejezetben Christiansen és Reh a fent említett ügyeket, azok ítéleteit és utóhatásait az Európai Bíróság hatalmának és a közszféra³⁸ feletti "bírói ellenőrzésnek" további forrásaként azonosítja, amelynek eredeti forrása a Szerződés rendelkezéseinek értelmezése és az a képesség, hogy kifejezett alkotmányos lépések nélkül megváltoztassa az államhatalom értelmezését. Továbbá jelzik, hogy az EB "hatékonyan használta fel az episztemikus, eszmei és társadalmi erőforrásokat: a szakértelmet, a meggyőzés képességét

---

³³Paul Craig & Grainne de Burca, *EU jog: Text, Cases and Materials* (5. kiadás), Oxford University Press, Oxford, 2011, 914-17. o.; EB C-450/93. sz. ügy [1995].

³⁴Christiansen & Reh, op. cit., p. 66.

³⁵Christiansen és Reh, op. cit., 65-66. o.

³⁶Európai Tanács, *Laekeni Nyilatkozat*, SN 273/01, Európai Tanács, Laeken, 2001.

³⁷Christiansen és Reh, op. cit., 114-116. o.

³⁸Ibid., pp. 66.

jogi indoklással és a pártatlan és apolitikus szereplő hírnevével", és napirendre tűzte "a jövőbeli alkotmányos reformot".³⁹

3. Az Európai Bíróság és a tagállamok

A nyilvános viták során felmerült az a kérdés is, hogy az Európai Bíróság bírái elfogultak-e. A Bizottság által megnyert ügyek nagy száma, a bírák nem választhatósága, valamint az a tény, hogy az EB hajlamos "azokat a harcokat választani, amelyekről tudja, hogy megnyerheti", azt ⁴⁰mutatja, hogy a Bíróság hajlamos Brüsszelnek kedvezni a tagállamokkal szemben. Ezért a tagállamok szkeptikusan viszonyultak a növekvő hatalomhoz. A szkeptikusok közül Franciaország, Németország és az Egyesült Királyság a legelégedetlenebbek. Számukra nagyon nehéz volt elfogadni az uniós jog elsőbbségének gondolatát. Németországban számos bíró még mindig úgy véli, hogy a nemzeti jognak elsőbbséget kell élveznie az uniós joggal szemben, ha a kettő között eltérés van.⁴¹ A legellenállóbbak azonban a britek voltak, akik ellenzik szuverenitásuk feladását. Sir Patrick Neill 1995-ben azt javasolta, hogy a tagországok többsége utasíthassa el az Európai Bíróság ítéleteit⁴². Martin Vickers parlamenti képviselő is olyan intézkedéseket sürget, amelyek "véget vetnek a bírák uralmának és visszaállítják a parlamenti demokráciát".⁴³ Szerinte "az egyik legnagyobb európai probléma az emberi jogi törvény végrehajtása és a külföldi bíróságok nem kívánt beavatkozása a brit jogi folyamatokba", és hogy a britek "a világ egyik legjobb igazságszolgáltatási rendszerével rendelkeznek".⁴⁴ Tény, hogy 1973-1976 között az Egyesült Királyság által elkövetett jogsértések száma 39 volt, ami a többi nagy tagállamhoz képest valóban kevés.⁴⁵ Napjainkban néhány más nagy vagy kis tagállamnak több jogsértése van, mint az Egyesült Királyságnak.⁴⁶ Napjainkban az uniós jog nagy hatással van Nagy-Britannia társadalmi-politikai és gazdasági alkotmányára, ⁴⁷részben azért, mert az írott alkotmány hiánya megkönnyíti az Európai Bíróság számára, hogy bírói hatalmat szerezzen ott.

---

³⁹Ibid., pp. 116.

⁴⁰Judicial Reach, op.cit.

⁴¹Európai Bíróság. *Elfogult bíró?* május 15. Elérhető:

<http://www.economist.com/node/149581>, (megtekintve: 2013.11.06.).

⁴² Ibid.

⁴³A parlamenti képviselő cselekvésre szólít fel a "nem választott európai bírák uralmának megszüntetése érdekében", 2012. január 13. Elérhető: <http://www.grimsbytelegraph.co.uk/MP-calls-action-end-rule-unelected-European/story-14412213-detail/story.html>, (megtekintve: 2013.11.01.).

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵Európai Bíróság. *Elfogult bíró?* op. cit.

⁴⁶Európai Bizottság, 30. éves jelentés az uniós jog alkalmazásának nyomon követéséről, Brüsszel, 2013, 8. o.

⁴⁷Az Európai Bíróság most jogi vagy politikai intézmény? 10.08.2010. Elérhető:

<http://www.theguardian.com/law/2010/aug/10/european-court-justice-legal-political>, (megtekintve 2013.11.01-én).

Amint már említettük, polémia folyik arról, hogy a bírák függetlenek-e a nemzeti érdekektől. Jelenleg az Európai Bíróság 28 bíráját tagállamonként egy-egy bírót neveznek ki. Nyolc főtanácsnokot szintén a tagállamok kormányai neveznek ki, de a jelöltekről meg kell állapodniuk. A bírákat és a főtanácsnokokat hatéves, megújítható időtartamra nevezik ki. Öt nagy állam (Franciaország, Németország, az Egyesült Királyság, Spanyolország és Olaszország) öt főtanácsnokot jelöl, a másik három tisztséget a többi tagállam között rotációs rendszerben, ábécé sorrendben osztják el.⁴⁸ Az elnököt hároméves, megújítható időtartamra választják. Ezt a kinevezési rendszert bírálták, hogy nem demokratikus és nem nyitott, mivel még mindig a tagállamok és azok mérete alapján történik.⁴⁹

Következtetés

Az elemzés alapján megállapítható, hogy annak ellenére, hogy az Európai Bíróság az uniós integráció katalizátoraként és a tagállamok közötti jogharmonizáció egyik fő szereplőjeként működik, az Európai Bíróság egyértelműen az Európai Unió intézményei közötti hatalmi egyensúlyt veszélyeztető tényezőnek tekinthető. A Bírósággal szembeni kritikák egyik fontos pontjává vált a "bírák általi uralom", amelyet a tagállamok is elítéltek. Az Európai Unió bővítése, az uniós jog nemzeti joggal szembeni elsőbbségének és közvetlen hatályának megteremtése, valamint a jelentős mértékű alkotmányozás nagymértékben hozzájárult a Bíróság hatalmának, autonómiájának és tekintélyének fejlődéséhez és növekedéséhez. Ezeket a pontokat azonban előnyöknek és eredményeknek lehet tekinteni, nem pedig kritikának, ahogyan a Bizottság teszi:

"A Bíróság lefektette igazságszolgáltatási rendünk alapjait, és ezt lelkiismeretesen, teljes függetlenséggel tette. A Bíróság nélkül Európa nem érthette volna el azt a fokú integrációt, amelyet ma élvezünk.

Szeretnék idézni néhányat azok közül az elvek közül, amelyeket a Bíróság az évek során kialakított, gyakran az eredeti értelmezési módszereknek köszönhetően:

- a közösségi jog elsőbbsége a nemzeti joggal szemben
- közvetlen hatása, és
- az a tény, hogy a nemzeti bíróságok előtt hivatkozni lehet rá

---

⁴⁸Ditlev Tamm, "Az Európai Unió Bíróságának története az Európai Unió létrejötté óta", in: A. Rosas, E. Levits, Y. Bot (szerk.), A Bíróság és Európa építése: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law, Springer, Heidelberg, pp2013., 9-35.

⁴⁹*Európai Bíróság. Elfogult bíró?* op. cit.

Ezek az elvek biztosították, hogy koherens és hatékony igazságszolgáltatási és intézményi rendszerünk legyen. És bár voltak kritikák, főként azok részéről, akik félték a "bírák általi uralomtól", az Ön joggyakorlata elnyerte a tagállamok bíróságainak egyhangú konszenzusát és tiszteletét.

A Bíróság tekintélye nagyrészt abból a tényből ered, hogy határozatai "a józan ész gyümölcse, nem pedig az uralkodó érdekek hatalma", ahogyan egy főtanácsnok fogalmazott."⁵⁰

Következésképpen ez a nézőpont függvénye: azok számára, akik az integrációt tekintik elsődleges prioritásnak, és a nemzetek feletti kormányzás hívei, az Európai Bíróság tökéletes példája az integrációnak, és még mindig hisznek a jog és a politika szétválasztásában. Míg a kormányköziség hívei számára az EB felhalmozott hatalma a jogon keresztül történő integrációból ered, és politikai hatalom megszerzését eredményezi, ezért már nem tud független vagy pártatlan félként fellépni, és fennáll a veszélye annak, hogy egy vagy több tagállamnak, esetleg a nagyobbaknak kedvez.

---

⁵⁰Európai Bizottság, *Európa és a jogállamiság*, 02/612. sz. beszéd, Európai Bíróság, Luxemburg, 2. oldal.2002,

Bibliográfia

Elsődleges

források

1. *Az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata*, május 9. Az Európai Unió Hivatalos 2008, Lapja C 115/47.
2. Európai Bizottság, 30. éves jelentés az uniós jog alkalmazásának nyomon követéséről, Brüsszel, 2013.
3. Európai Bizottság, *Európa és a jogállamiság*, 02/612. sz. beszéd, Európai Bíróság, Luxemburg, 2. oldal.2002,
4. Európai Tanács, *Laekeni Nyilatkozat*, SN 273/01, Európai Tanács, Laeken, 2001.
5. EUROSTAT, *Population on January 1*, June 14 Elérhető 2013. a következő címen: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tps00001>, (megtekintve: 2013.11.01.)

Másodlagos

források

Könyvek

1. CHRISTIANSEN Thomas & REH Christine, *Constitutionalizing the European Union*, Palgrave Macmillan, Basingstoke, 2009, p328.
2. CRAIG Paul & DE BURCA Grainne, *EU jog: Text, Cases and Materials* (5. kiadás), Oxford University Press, Oxford, p2011,1320.
3. DEHOUSSE Renaud, *Az Európai Bíróság. The Politics of Judicial Integration*, Palgrave Macmillan, London, 1998, 240 p.

Cikkek

1. ALTER Karen J., "Kik a "szerződés urai"?: Az európai kormányok és az Európai Bíróság", in: *Nemzetközi Szervezet*, 52. évfolyam, 1. szám, 1998, pp. 121-147.
2. BURLEY Anne-Marie & MATTLI Walter, "Európa a Bíróság előtt", in: *Nemzetközi Szervezet*, 41-76. sz47., pp1,1993,.
3. GARRETT Geoffrey, "A jogi integráció politikája az Európai Unióban", in: *Nemzetközi Szervezet*, 171-181. sz49., kötet, 171-181. o1,1995,.

4. GARRETT Geoffrey & WEINGAST Barry, "Ideas, Interests, and Institutions: In: "Az EK belső piacának felépítése", in: J Goldstein & R.Keohane (szerk.), *Ideas and Foreign Policy*, Cornell University Press, Ithaca, pp1993,. 173-206.
5. GRIMMEL Andreas, "Bírósági értelmezés vagy bírói aktivizmus?: a racionalizmus öröksége az Európai Bíróság tanulmányaiban", in: *Harvard Center for European Studies Working Papers Series*, No. p176,2010,32.
6. KELEMEN R. Daniel, "A bírói függetlenség politikai alapjai az Európai Unióban", in: *Journal of European Public Policy*, Vol. No19,. 43-58. o1,2012,, magyarul: "Az európai politikai igazságszolgáltatás függetlensége".
7. TAMM Ditlev, "Az Európai Unió Bíróságának története az Európai Unió létrejötte óta", in: A. Rosas, E. Levits, Y. Bot (szerk.), *The Court of Justice and the Construction of Europe: Analyses and Perspectives on Sixty Years of Case-law*, Springer, Heidelberg, pp2013,. 9-35.
8. VAN ROSSEM Jan Willem, "Az uniós jog autonómiája: In: Az Európai Unió jog: A több kevesebb? R. A. Wessel & S. Blockman (szerk.), *Az autonómia és a függőség között. Az EU jogrendje a nemzetközi szervezetek befolyása alatt*", Springer, New York, 12-45. o2013,.
9. WEILER Joseph, "Európa átalakulása", in: *Yale Law Journal*, Vol. 100, No. 8, 1991, pp. 2403-2483.

Internetes források

1. CHALMERS Damian, *Az Európai Bíróság a "Stabilitási, Koordinációs és Kormányzási Szerződés végrehajtójaként" hatalmas új hatásköröket kapott. Igazságszolgáltatási intézményként elért eredményeit azonban kevésbé vizsgálták*, 2012. március 7. Elérhető: <http://blogs.lse.ac.uk/euoppblog/2012/03/07/european-court-of-justice-enforcer/>, (megtekintve 2013.11.01-én).
2. *Európai Bíróság. Elfogult bíró?* május 15. Elérhető: <http://www.economist.com/node/149581>, (megtekintve: 2013.11.06.).
3. *Az Európai Parlament és a Lisszaboni Szerződés*. Elérhető a következő címen: <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/en/0042423726/Parliament-and-the-Lisbon-Treaty.html>, (megtekintve: 2013.11.01.).

4. EVERSON Michelle, *Az Európai Bíróság most jogi vagy politikai intézmény?*
10.08.2010. Elérhető: <http://www.theguardian.com/law/2010/aug/10/european-court-justice-legal-political>, (megtekintve 2013.11.01-én).
5. *2013. január 1-jén hatályba lépett adóügyi egyezmény*, 2013. január 1. Elérhető: <http://www.european-council.europa.eu/home-page/highlights/fiscal-compact-enters-into-force-on-1-january-2013?lang=en> (megtekintve: 2013.11.01.).
6. FLAMINI Roland, *bírói hatókör*: Elérhető2012.:
<http://www.worldaffairsjournal.org/article/judicial-reach-ever-expanding-european-court-justice>, (megtekintve: 2013.11.01.).
7. POLLACK Mark A., *The Engines of European Integration, Delegation, Agency and Agenda-Setting in the EU*, Oxford University Press, Oxford, 2003, 496 p.
8. MONAR Jorg, *Az Európai Unió intézményi erőegyensúlya a Lisszaboni Szerződés után*, 2010. szeptember 17. Elérhető: http://ec.europa.eu/education/jean-monnet/doc/ecsa10/monarb_en.pdf, (betekintés: 2013.11.02.).
9. MORGUL Dilek, *Az Európai Bíróság: A tagállamok ügynöke?* 28 2011. április.
Elérhető: <http://www.e-ir.info/2011/04/28/the-european-court-of-justice-an-agent-of-member-states/>, (megtekintve 2013.11.02-án).
10. *A parlamenti képviselő cselekvésre szólít fel a "nem választott európai bírák uralmának megszüntetése érdekében"*, 2012. január 13. Elérhető:
<http://www.grimsbytelegraph.co.uk/MP-calls-action-end-rule-unelected-European/story-14412213-detail/story.html>, (megtekintve: 2013.11.01.).